

Proti usnesení podali stížnost opatrovník a bába dítěte.

Soud stolice druhé (krajský soud v Plzni) stížnost báby odmítl, odepřev jí legitimaci k rekursu, stížnosti opatrovníkové pak jen potud vyhověl, že zrušil usnesení prvního soudu, pokud ustanoveno zvláštní samostatné projednání pozůstalosti ohledně nově se vyskytnuvšího jmění a nařídil, aby se novým jmenným inventář původní doplnil a pozůstalost nově ohledně celého jmění projednala jednotně. Pokud však stížnost žádala zrušení dohody stran dne 8. května 1919 o rozdělení jmění docíleného narovnání, této nevyhověl, jelikož prý strany zřekly se písemního vyhotovení usnesení v tehdejších protokole obsaženého, tím vešlo toto v moc práva a bez svolení druhé strany nelze od uzavřené tehdy dohody jednostraně odstoupiti.

Nevyšší soud na revisní stížnost báby a opatrovníka uznal legitimaci bábinu ke stížnosti a vyhověl stížnostem jejich i pokud se týče zrušení prvního rozdělení pozůstalosti z těchto důvodů:

S. není sice zákonným zástupcem nezl. X, nicméně pokládá ji dovolací soud za oprávněnou k podání této dovolací stížnosti, neboť jest babičkou imenovaně nezletilé a jako taková má nejen zájem, nýbrž i mravní povinnost dbáti prospěchu své nezletilé příbuzné. Zákon chce totiž chrániti zájmy nezletilých a klade důraz na to, aby ve všech důležitých a pochybných případech byli nejbližší příbuzní jejich slyšeni (srov. §§ 178, 251, 252 vs. ob. z. a §§ 185, 203 a 219 nesp. pat.). V § 217. vs. ob. z. pak stanoví se výslovně, že jsou tyto příbuzní oprávněni činiti oznámení u soudu. Ze toto ustanovení zákona dlužno v zájmu nezletilců vykládati extensivně tak, že příbuzní jsou oprávněni též ku podání stížnosti, to plyne nejen z povahy věci, nýbrž i ze slov zákona, který nerozlišuje, zda jde o soud první či vyšší stolice. Rekursní soud odmítl sice stížnost Sinu do usnesení první stolice, nepokládaje ji neprávem za legitimovanou, vyřídil však věcně i její stížnost tím, že zabýval se vývodem této stížnosti, podané zároveň opatrovníkem dítěte a tuto vyřídil. Netřeba tudíž nařizovati soudu rekursnímu, aby o stížnosti Sině věcně rozhodl.

Pokud jde o vnitřní obsah dovolací stížnosti babičiny a opatrovníkovy, nelze jí upřiti důvodnosti. Nelze totiž přisvědčiti důsledkům, které rekursní soud vyvodil ze skutečnosti, že se účastníci zřekli vyhotovení a doručení soudního usnesení o prvním projednání pozůstalosti. Projednání to nebylo dosud skončeno, ježto odevzdací listina vydána nebyla. Skutečnost, že se vyskytlo nové dosud neznámé jmění pozůstalosti, přivedla nutnost, aby toto nové jmění pojato bylo do inventáře pozůstalostního a aby o veškerém jmění do pozůstalosti patřícím se pokračovalo v projednání pozůstalosti, ježto zvláštní oddělené projednání pozůstalosti o části jmění před odevzdaním pozůstalosti jest vyloučeno (§ 179 nesp. pat. a contrario), jak správně byl již vytkl rekursní soud. V důsledku nového projednání pozůstalosti a nového zjištění úhrnného pozůstalostního jmění změnil se podklad, na němž byla účastníky uzavřena úmluva ze dne 8. května 1919 a nelze proto účastníkům odírati právo, aby svá původní prohlášení měnili, no případě od nich ustupovali, ježto právě ona prohlášení, jakož i zmíněná úmluva se staly v předpokladu, že do jmění pozůstalostního náležejí jen předměty uvedené v tehdejších inventářích a projednání pozůstalosti třeba i dle dohody stran provedené nabude právyomoci, až vejítím odevzdací listiny, na základě jeho vydané, v moc práva. Musil proto dovolací soud zrušiti zmíněné ujednání a rozdělení pozůstalosti a na soudu pozůstalostním bude, aby se při novém projednání pozůstalosti pokusil o novou dohodu stran a nedošlo-li k této, pozůstalost dle zákona projednal.

I peručenským soudem schválený smír, uzavřený mezi rodiči ve sporu jejich o rozvod manželství ohledně výchovy a výživy nezl. dětí lze, změnil-li se poměry, v cestě nesporné změniti.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 24. února 1920, R I 85/20).

Při dobrovolném rozvodu manželů od stolu a lože ujednán byl smír mezi rodiči ohledně jediného jejich dítěte nezletilého v ten rozum, že toto zůstane u matky a otec bude na výživu a výchovu jeho přispívati matce do 6 roků dítěte 20 K měsíčně, odtud do 14. roku jeho 40 K měsíčně a odtud až do zaopatření 50 K měsíčně. Smír ten byl ohledně nezl. dítěte vrchnoporučensky schválen v roce 1906.

Dne 7. července 1919 podala matka dítěte žádost u okres. soudu bydliště otce, aby s ohledem na zlepšené majetkové poměry otce a nyníjší zvýšenou drahotu přidružen byl otec ke zvýšení alimentů z měsíční částky 40 K na 160 K.

První soud odkázal návrh na pořad práva, jelikož otec odpíral své povinnosti, poukazuje na to, že smírem dne 11. září 1906 ve sporu o rozvod manželství od stolu a lože uzavřeném vzala matka na se povinnost dítě živiti a vychováti proti povinnosti otceová přispívati na to určitými obnosy. Jest tedy povinnost otceová ke zvýšení smluvených příspěvků sporná a proto otázku tu dle § 2., č. 7 cis. pat. jen v cestě sporné rozřešiti lze.

Rekursu matčině rekursní soud v L. vyhověl, nařízené usnesení zrušil a nařídil okres. soudu, aby o návrhu v nesporném řízení dále jednal a rozhodl, poukazav v důvodech na ustanovení § 142 ob. z. v novém znění.

Dovolacím rekursu nejvyšší soud nevyhověl, poněvadž, jak správně uvedl již rekursní soud, dětem zákonem zamčená zvláštní ochrana toho žádá, aby soud z moci úřední vždy zakročil, jakmile jest toho třeba v zájmu dítěte. Správně také poukázal rekursní soud na ustanovení § 142 ob. z. v novém znění, že ani ujednání rodičů, ba ani rozhodnutí soudu nemohou býti, nastanou-li jiné poměry, změně ujednání nebo rozhodnutí takového na překážku, jelikož zmíněná zvláštní ochrana, které nezletilí jsou účastní, má v zápětí, že ujednání nebo rozhodnutí o věci této ochrany jejich se týkající, nemohou nikdy trvale státi se právoplatnými.

Mylně domnívá se stěžovatel, že ustanovení § 142 ob. z. platí toliko pro případ, kde manželé učinili dohodu mimo soud. Vždyť odstavec druhý tohoto zákonného předpisu, jehož se rekursní soud právě dovolal, výslovně uvádí, že i na svá dřívější nařízení při změněných poměrech není soud, vyžaduje-li toho zájem dětí, vázán. Jest tudíž vedle tohoto druhého odstavce dovoleno v zájmu dětí měniti i dohodu za intervence soudu o výchově a výživě dětí docílenou a soudem schválenou, jen když toho zájem dětí vyžaduje. (Viz vládní motivy k § 6 první novely k ob. zák.).

Dovolací rekurs musil proto zůstatí bez úspěchu.

V řízení o doplnění knihy pozemkové nelze odporovati příkazu, vydanému presidiem sborového soudu v mezích úřední působnosti jemu podle §§ 37. a 30., odst. 2. zák. ze dne 5. prosince 1874, č. 92 z. z. propůjčené stížnosti v řádném pořadu instančním.

V řízení provedeném okresním soudem ze účelem doplnění pozemkové knihy pro katastrální obec H. zapsáním dílce pozemku (návsí), náležejícího dosud ke statku veřejnému, nařídilo presidium sborového soudu, jemuž spisy předloženy byly ku prozkoumání, okresnímu soudu, aby vyzvalo žadatele ku vyvolání usnesení místního zastupitelstva obce H., tvořící osadu v politické obci D. H., o tom, přistupuje-li k trhově smlouvě, čímž podklad pro doplnění pozemkové knihy, jež uzavřena byla na základě usnesení obecního zastupitelstva politické obce D. B. a pouze jejími zástupci byla podepsána.

Rozkladem, do příkazu toho, žadatelem okresním soudem sděleného, tento nevyhověl, prohlásiv, že jest jím vázán. Stížností s ním spojené rekursní soud nevyhověl rovněž z těchto důvodů:

Podle § 107. zák. ze dne 16. dubna 1864, č. 7. z. z. jest, když obec je složena z několika míst, každému takovému místu (osadě) ponecháno, aby si samo spravovalo své jmění, ač nebylo-li u něho stanoveno zvláštní úmluvou a jest pak podle § 108. téhož zák. k tomu konci ustanoveno zvláštní zastupitelstvo, pro které má býti užíváno slovo »místní zastupitelstvo, místní výbor, místní rada a místní představený«. Toto jest dle § 111. téhož zák. oprávněno vésti správu osadního jmění, přičemž má se řídití tím, co jest ustanoveno o tom v obecním zřízení (srov. § 70. téhož zák.).

Poněvadž dle zprávy soudu I. stolice v osadě H. jest ku správě osadního jmění dle § 107. a násl. obec, zřízení zvoleno osadní zastupitelstvo již po řadu let, nemáže býti dle téhož předpisu § 107. o tom pochybnosti, že toto jediné je k tomu povoláno, aby o osadním jmění, k němuž dle § 288 ob. zák. i veřejný statek, tedy v tomto případě náves, samostatně rozhodovalo. Je tedy jisto, když toto místní zastupitelstvo o veřejném statku nerozhodovalo, že by to zakládalo neplatnost smlouvy, která nemůže býti vyvážena tím, že okresní zastupitelstvo smlouvu schválilo nevšimnuvši si, že smlouva byla

schválena pouze zákonitým zastupitelstvem obce politické. Bylo proto právem nařízeno doplnění řízení po této stránce. Nejvyšší soud toto usnesení zrušil a rekursnímu soudu nařídil, aby stížnost jako stížnost dohledací předložil presidiu vrchního zemského soudu.

V důvodech se praví, že vyřízení okres. soudu, kterým zadatelům oznámen byl zmíněný příkaz presidia nadřízeného sborového soudu, nemá povahy samostatného usnesení soudního, nýbrž tlumočí toliko příkaz daný presidiem v mezích úřední působnosti jemu v §§ 37. a 30., odst. 2. zák. ze dne 5. prosince 1874, č. 92 z. z. propůjčené. Proto a poněvadž jde o záležitost správy justiční (§ 24., č. 19. jedn. řádu), nelze dotyčný příkaz brát v odpor rekusem v řádném pořadu instančním, pročež dlužno podanou stížnost pokládati za pouhou stížnost dohledací dle §§ 76. a 78. zák. o org. s. Rozhodovati o této však přísluší presidiu vrchního soudu zemského. Soud rekursní pustiv se do vyřízení stížnosti, rozhodl o věci nepatřící na pořad instanční, usnesení jeho jest tedy zmatečné a bylo k dovolací stížnosti zrušeno a zároveň nařízeno předložení její k příslušnému jejímu vyřízení presidiu vrchního zemského soudu.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 1920, č. R I 13/20-1.
Dr. R.

Exekuci zjišťovací lze povolit již na základě rozsudku jen ústně prohlášeného před jeho doručením, aniž vadí okolnost, že výše útrat zůstala vyhrazena jeho písemnému vyhotovení.

Při ústním přelíčení, po jehož skončení vyhlásil soudce rozsudek žalovanou k zaplacení částky 555 K s 5% úroky od 24. května 1919 a s útratami sporu, jak v písemném vyhotovení rozsudku určený budou, prohlásila žalovaná, že ničeho nedá, nic platit nemůže, poněvadž už svou polovici domu prodala.

Dovolávaje se zmíněného výroku žalované před soudcem procesním proneseného, navrhl žalobce dříve ještě, než stranám písemný rozsudek byl doručen, exekuci zjišťovací záznamem práva zástavního na žalované patřící polovici nemovitosti.

První soud zjišťovací exekuci povolil, soud rekursní (zem. soud v Praze) návrh však zamítl, jsa toho mínění, že když rozsudek stává se proti stranám, vyjímaje případy bagatelní, účinným dle § 416, odst. 1. c. ř. s. teprve doručením písemného vyhotovení, nemůže před doručením jeho exekuce býti povolena, zvláště v případě přítomném, kde obnos útrat byl i písemně vyhotovení rozsudku vyhrazen, takže rozsudek celý nebyl ani publikován.

Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 3. září 1919, R I 345/19 dovolacímu rekursu vyhověl a obnovil usnesení stolice první. Odůvodnění:

Podle § 370, ex. ř. může povolena býti zjišťovací exekuce na základě konečného rozsudku, dříve než nabudou moci práva, nebo dříve než uplyne lhůta pro plnění určená. Soud rekursní, vykládaje toto zákonné ustanovení, vzal neprávem zřetel na okolnost, v rekursu povinné dlužnice ostatně ani neuvedenou, že rozsudek ze dne 21. června 1919, podle něhož první soudce povolil zjišťovací exekuci, byl v době tohoto povolení pouze ústně stranám prohlášen, ale doručen jim byl teprve o 3. dotyčně 4 dny později. Měněni soudu rekursního, že podmínkou povolení exekuce zjišťovací dle § 370, ex. ř. jest doručení písemného vyhotovení rozsudku proto, poněvadž podle 1. odstavce § 416, c. ř. s. rozsudek stává se vůči stranám účinným teprve tímto doručením, jest mylné, neboť v § 370, ex. ř. onen požadavek není uveden a dle § 414, i 2. odstavce § 416, c. ř. s. rozsudek ve smyslu civ. řádu soudního jest zde již tenkrát, když byl vyneseno a prohlášen. Rozsudek vyneseno a ústně prohlášené pokládati jest, i když není dosud stranám doručen, za exekuční titul ve smyslu § 370, ex. ř. Opakný názor odporuje nejen znění, ale i duchu zákona a účelu, jehož má býti dosaženo zjišťovací exekucí. Okolnost, že náklady rozepře, uvedené v písemném rozsudku ze dne 21. června 1919, nebyly při jeho prohlášení ještě co do výše určeny, nerozhoduje, poněvadž při prohlášení rozsudku bylo dle soudních spisů výslovně vyčteno, že žalovaná jest povinna, zaplatiti nejen kapitál 555 K s 5% úroky ode dne 24. května 1919, ale i náklady sporu, jak budou v písemném vyhotovení rozsudku upraveny, a obnos jejich uveden byl v usnesení prvního soudce, zjišťovací exekuci povolující, souhlasně s písemným rozsudkem.

Požadavku § 370, ex. ř., aby osvědčeno bylo, že bez povolení zjišťovací exekuce bylo by dobytí pohledávky zmařeno nebo značně ztíženo, vyhověno bylo tím, že, jak soud první stolice potvrdil ve zprávě ze dne 9. července 1919 na listě 6 spisův exekučních, žalovaná a nyní povinná dlužnice při ústním přelíčení výslovně prohlásila, že ničeho nemá a ničeho hraditi nemůže, že svou polovici domu prodala. Tato okolnost byla tedy v době povolení zjišťovací exekuce známa soudci, exekuci tu povolujícímu, pročež podle § 269, c. ř. s. nebylo třeba o ní žádného důkazu a v důsledku toho ani zapotřebí nebylo ji osvědčovati, neboť podle § 274, c. ř. s. a motivů k němu vydaných jest osvědčení mírnějším druhem důkazu, majíc za účel, učiniti tu kterou skutkovou okolnost pravděpodobnou, k osvědčení pak nelze užiti toliko průvodní prostředek přísežného slyšení stran, jakož i takové průvody, jež nelze hned provésti. Exekuční spisy ostatně obsahují potvrzení úřední ze dne 4. července 1919, že na základě soudního usnesení ze dne 30. června 1919 č. j. 704/19 právo vlastnické k domu, o nějž jde, bylo podle tržové smlouvy ze dne 10. června 1919 převedeno v pozemkové knize na manžely X Y jako kupující.

Z toho vysvítá, že soudce první stolice právem povolil navrženou exekuci kn. zjištění a že rekursní soud pouze na základě nesprávného právního posouzení věci usnesení prvního soudce změnil. Bylo tudíž dovolacímu rekursu vyhověno a usnesení v odpor vzaté změněno, jak uvedeno jest nahore.

Ustanovené smlouvy společenské, zřízené podle zákona ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z., podle něhož jest závodní podíl společníkův právním jednáním mezi živými nepřevoditelným, jest právně bezúčinným.

Obchodní soud v Praze povolil exekuci zabavením závodního podílu příslušejícího dlužníku jako společníku firmy X, společnosti s r. o. Návrh tohoto na zrušení exekuce, opřený o ustanovení společenské smlouvy, že závodní podíl společníkem jednáním mezi živými nesmí býti nastoupen, exekuční soud zamítl. Rekursní soud mu vyhověl vycházeje z názoru, že může-li podle § 76, zák. o společnostech s ruč. obm. převod závodního podílu ve smlouvě společenské učiněn býti závislým na jejím svolení nebo na dalších jiných podmínkách, může býti v ní také platně úplně vyloučen, takže je-li nepostupitelnost podílu řádně smluvena, exekuce na podíl takový jest nepřijatelnou.

Nejvyšší soud vyhověv dovolací stížnosti proti usnesení tomu podané prohlásil uvedené ustanovení smlouvy společenské za právně bezúčinné z těchto důvodů:

Otázka, zda ustanovené smlouvy společenské, podle něhož závodní podíl nesmí společník právním jednáním mezi živými postoupiti, jest právně účinným a vadí tudíž exekuci na závodní podíl, dlužno při správném výkladu zodpověděti záporně. Podle § 76, odst. 1. zák. o společnostech s r. o. jsou závodní podíly převoditelné a zděditelné. Dle odst. 2. téhož § číni zákon převod závodních podílů právním jednáním mezi živými závislým na sepsání notářského aktu a dodává v 3. větě téhož odstavce, že ve společenské smlouvě může se převod učiniti závislým na dalších podmínkách, zejména na souhlasu společnosti. Porovnájí-li se řečená zákonná ustanovení vespolek, nutno dospěti k úsudku, že ve smlouvě společenské lze sice převod závodního podílu právním jednáním mezi živými ustanovením dalších podmínek mimo zákonnou náležitost zřízení notářského aktu ztížit, že však není dovoleno, aby převoditelnost závodního podílu právním jednáním mezi živými ve smlouvě společenské byla vůbec vyloučena, neboť dovoluje-li zákon neklada jinak zásadně překážek převodu závodního podílu, aby převod učiněn byl závislým na dalších podmínkách, vyslovuje tím, že podmínky ty nesmí se rovnati úplnému vyloučení převodu, pokud se týče, že nesmí se převod prostě zakázati, ježto v těchto případech nejde o další podmínky, nýbrž o zákaz převodu. Ustanovení § 76, odst. 2. jest výjimkou ze zásady odst. 1. téhož § a nutno je přesně vykládati. Dle motivů § 76, zák. o společnostech s r. o. uvážováno bylo o tom, zda v zájmu immobilisování účasti na společnosti by se neodporučovalo převod závodních podílů mezi živými buď zcela vyloučiti nebo na zákonu podrobiti souhlasu společnosti. To i ono bylo však odmítnuto a podotčeno: »Třebaže však souhlas společnosti ku zcizení nelze učiniti obligatorním, není nicméně závady, aby společnost ustanovení tohoto práva ve smlouvě bylo přiznáno jakož i aby